

Úzký vztah Hermanna Lönse s jeho domovinou, lidem a přírodními krásami mělo také jiné důsledky. Spisovatel se stal brzy ochráncem přírody a zastáncem hnutí za zřízení národních parků a zachování neporušených přírodních rezervací v Německu. Napsal množství článků pro periodika, v nichž vysvětloval své názory ohledně holistického konceptu „Heimatschutz“. Vedle ochrany přírodních lokalit se Heimatschutz týká i zachování lidové kultury a hodnotných kulturních projevů a památek. Pro Lönse byla ochrana krásy vždy hlavní motivací v těchto záležitostech, jak lze vidět v jeho dílech. Mezi dalším, toto ho vedlo k zapojení se do projektu přírodního parku v pohoří Harz (Harz Heimatpark) a k sepsání propagační brožury o parku. Spolu s Curt Flörickem byl Löns také nápomocný při budování chráněné oblasti (Heideschutzpark) u hory Wilseder (která je největší vyvýšeninou na Lüneburském vřesovišti – pozn. překl.) Změny

životního prostředí v Lüneburském vřesovišti jistě vyvolaly jeho nejprudší znepokojení a dokonce ho přivedly k sepsání prvních zcela ekologických básní: „Die Letzten! (Poslední) a „Der Borthurm“ (Olejová studna“), které jsou obě součástí sbírky Mein Blaues Buch (Moje modrá kniha) z roku 1909, jež také obsahuje mnoho balad odkazujících se prehistorii, germánský dávnověk a lidové zvyky s kořeny v předkřesťanských pohanských časů. Příkladem jsou „Die rote Rune“ (Rudá runa), „Die Varusschlacht (Varusova bitva) a „Das Osterfeuer“ (Východní oheň).

Z básnických sbírek Hermanna Lönse se ukázala nejpopulárnější Der kleine Rosengarten (Malá zahrada růží). Tón je v této knize celkově lehčí a přístupnější než v Mein blaues Buch. Mnoho těchto básní později zlidovělo. Jako většina jeho děl se sbírka vyznačuje extrémně vizuálním a bezprostředním stylem poezie, který si podmanil srdce a mysl jeho čtenářů. O mnoho let později, v roce 1932, byl dokonce natočen film (Grün ist die Heide [Zelené je vřesoviště], pojmenovaný po Lönsově básni, který Karl Blume upravil do populární písně a je součástí filmu), volně inspirovaný prostředím a náladami Lönsovy populární fikce a poezie. Snažil se obnovit život obyvatel vřesoviště. Po několika hektických letech v Hannoveru Löns stále více toužil po životě na venkově a roku 1907 přijal místo šéfredaktora v příjemném městečku Bückeberg. Měl zde zůstat čtyři roky, které se ukázaly být nejproduktivnějšími, jakož i nejnešťastnějšími v jeho životě. Celkem vzato završil svá literární zkoumání přírodního světa a nyní se vrátil do lidské oblasti. Výsledkem byly sedlácké románů Der letzte Hansbur (Poslední Hansbur) a Der Wehrwolf (Vlkodlak), jakož i psychologického románu Das zweite Gesicht (Druhá tvář).

Der Wehrwolf vypráví o stejném kmeni, který bojoval pod Widukindem proti Karlu Velikém, jen tentokrát se příběh odehrává o 800 let později, za třicetileté války, kdy se sasští statkáři spojili v boji proti švédským loupežným nájezdníkům a dalším pochybným elementům, které se pokoušely využít válečného chaosu. V tomto napínavém románu jsou sedláci vytrženi ze své harmonické skořápky a čelí děsivému úkolu muset znesvětit hrob, aby zabránili dalšímu krveprolití. Tento vnitřní konflikt není nikde patrnější než v názvu románu, slově, které

vytvořil sám Löns. Jeho význam vysvětluje Lehnemann: „Vlkodlak' či ‚vlčí muž' je člověk, který se občas přemění v zuřící bestii. Na druhé straně ‚Wehr-wolfové' jsou lidmi a zůstávají lidmi, protože jsou to sedláci, kteří se brání v čase války, aby přežili.“ „Wehr“ v slově „Wehrwolf“ je odvozeno od wehren, což znamená „bránit“. Nicméně „Wehrwolf“ také odkazuje na divokost, kterou užívají ve své válce se nájezdníky, divokost, která je snad v čase války ospravedlnitelná, avšak která by také mohla být hrozbou, že podkope etické základy jejich života. Je zřejmé, že Löns při tvoření svého slova plně vyčerpал mnohost jeho významů.

Der Wehrwolf byl největším úspěchem Hermanna Lönse jako romanopisce. Významný německý autor Ernst Jünger, jenž později za první světové války vedl stejnou společnost, do níž Löns vstoupil, popsal jazyk knihy jako „drsný a podobný dřevorytu“ a povšiml si ducha „starých ság“. Jünger knihu četl, když bydlel v Kirchhorstu, nedaleko oblasti, kde se příběh románu odehrává. Román byl mezi oběma válkami hodně čten a dokonce inspiroval některé skupiny německých mládežnických hnutí k převzetí wolfsangelu jako insignie.

Když Löns pracoval na konci roku 1909 na románu Der Wehrwolf, utrpěl nervové zhroucení, zapříčiněné stresem z přepracovanosti a přemíry uzávěrek. 20. listopadu 1909 nebyl ani schopen se podepsat značkou wolfsangel pod dokončený rukopis. Na obal knihy Löns doporučoval hák na konvici, „nejposvátnější předmět v domě, symbol vlastnictví; skládaly se naň přísahy, odnímal se jím posedlost... žádala se jím ochrana [bohů].“

Poslední léta Lönsova života poznamenalo bolestné odloučení od jeho ženy a jejich churavého syna, vytrvalá deziluze a neustálé cesty po Rakousku a Švýcarsku. Nicméně i v tomto obtížném období dokázal vytvořit pozoruhodná díla, jako byly skeče z přírody v Mein buntes Buch (Má pestrá kniha) a vesnická kronika Die Häuser von Ohlendorf (Ohlendorfovy domy), jejíž rukopis zanechal v zásuvce, když si oblékl vojenskou uniformu.

Snad jedním z nejtragičtějších aspektů Lönsovy předčasné smrti bylo, že některé z jeho rozsáhlých plánů na budoucí díla nebyly nikdy realizovány. Ve svých posledních dopisech naznačoval několik nápadů na romány, z nichž jeden byl epos, který znovu vypráví o boji křesťanských Franků s pohanskými Sasy a staví Karla Velikého, „vraha Sasů“, proti Widukindovi. V roce 1912 se ponořil do studia historických období, jež si přál vylíčit. Dalším projektem měl být román s názvem Antikrist, studie nového člověka, jehož „srdce je vřelé a vlídné, jeho mysl chladná a silná, a který se nezastaví před ničím, co by pomohlo jeho pokrevním bratrům, jeho lidu... ten, jenž se směje, když ho trhá nepřátelská kulka, a který si potřásá rukou s nepřítelem a říká: Díky za to, že jsem nezemřel na smrtelné posteli, a za zprostředkování smrti mého těla!“ Jako by se sám pokoušel naplnit tento svůj ideál, nadšený spisovatel vynaložil velké úsilí, aby vstoupil roku 1914 do pravidelné armády a nakonec uspěl. Kvůli své pověsti spisovatele mohl být docela dobře dopisovatelem, avšak Löns byl hnán tím, aby spatřil skutečný boj. Snad se také snažil uniknout svým vnitřním mukám a strastem, a zdá se, že Löns smrt téměř vítal. Ostatně, Der Wehrwolf pro něj již byla jeho „válečná píseň“. 24. srpna ho 73. regiment pěšího pluku uznal schopného služby.

Ačkoliv se Löns účastnil války, plné jistoty o své nezbytnosti a osvobozujících, až očištných schopnostech, jeho válečný deník vypráví jiný příběh. Spolu s celou generací se nacházel

ohromen mechanizací války, v níž se hrdinství jednotlivce zdálo téměř nemožným. „Zjistil jsem, že hřmot bitvy mi připomíná zvuk továren. Nevzrušuje mě, jen mne naplňuje odporem.“ Dva dny před smrtí Löns učinil tento záznam: „Ze svého kavalce sleduji padající hvězdy. Myslím na mrtvolu, na včera zastřeleného zvěda. Tam nahoře na noční obloze je totéž nebezpečí a úzkost. Život je smrt, vznik jen vede ke zkáze.“

Schůzka Hermanna Lönse se smrtí se uskutečnila 26. září 1914 na západní frontě, pouhý měsíc po jeho odvodu. Druh z jeho oddílu vypráví příběh o Lönsových posledních chvílích:

„Ještě jsem Hermanna Lönse neviděl tak šťastného jako onoho rána. V pět ráno jsme vyrazili, oba vepředu, až jsme se došli na strniště, bez zákrytu. Náhle jsme se dostali pod těžkou palbu Francouzů. Bylo to jak krupobití. „K zemi!“ vykřikl jsem, a my lehli, on za mnou. Palba ještě zesílila; na kraji pole byl vyhloubený zákop, museli jsme se tam ukrýt, jinak by nás rozstříleli na kusy. Zavolal jsem, že se budeme plížit, ale uprostřed pekelných zvuků jsem za sebou uslyšel slabý zvuk, ohlédl jsem se – kulka ho strefila zatraceně přesně, pod levé rameno a pak do srdce... Ano, a pak jsme se schovávali v zákopu až do tmy a nemohli se pohnout. O půl osmé jsem se vyplazil přes pole. Musel jsem ho vidět... Pořád tam ležel, jak jsem ho viděl naposledy v ranní mlze. Hlavu měl podepřenou rukama, v hlubokém pokoji. Díval se tak klidně a hezky. Nebylo to ani dvě sekundy, než zasáhla kulka. Klekl jsem vedle něho, srovnal jeho tělo a přeložil mu ruce. Byla skoro tma. Jen z jedné strany na druhou se táhly osvětlené nepřátelské linie. Jeho velké jasné oči pokojně hleděly do noci... Tak, a pak jsem dostal zásah do čelisti, zrovna vedle něho a ty prsty jsou taky pryč. Udělal bych to podruhé znovu... kdyby jen s námi zůstal. Nikdy už nebudeme mít takového kamaráda...“

Ráno 5. ledna 1933 sedlák jménem Sohier obdělával pluhem pole u francouzského města Reims, když se v půdě najednou objevily boty německého vojáka a nějaké kosti. Správce místního hřbitova předal příslušným orgánům identifikační štítek. Číslo na štítku 309, I.R. 73, 4 Kp identifikovalo ostatky jako Hermanna Lönse. Jeho tělesné pozůstatky se považovaly za ztracené od chvíle, kdy byl narychlo pohřben za oněch počínajících bojů roku 1914. Kniha *Der Wehrwolf* se do té doby prodala přes 400.000 kopií a někteří přívrženci nastupujícího německého režimu dychtili vykreslit Lönse jako předchůdce nové éry. Nejméně jedna chráněná krajinná oblast u Würzburgu byla pojmenována po něm. Ale ačkoliv byl obecně veleben jako völkisch zvěstovatel étosu „krve a země“, Lönsovy sedlácké romány mají kořeny v organickém smyslu pro společenství a krajní nezávislosti, jež je na hony vzdálena centralizovanému plánování a afektovanému sedláctví nacionálně socialistického státu.

Po několika pokusech o státní pohřeb byly jeho kosti uloženy během prostého vojenského smutečního obřadu u Fallinbostelu, v jeho milovaném Lüneburském vřesovišti, oblasti, jejíž přírodní charakter a lid učinil ve svých dílech nesmrtelnými. Tento básník, romanopisec a ochránce přírody by však dával přednost tiššímu odchodu, jak lze vidět v jeho básni z roku 1912:

Večerní píseň

A pokud by vše mělo skončit, pak nechte mne samotného,

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

O samotě na odlehlém vřesovišti,
Abych neslyšel nic, ani viděl více.
Jen zpráchnivěl jako kost mrtvé zvěře.

Mech šedého vřesoviště, budiž mým ložem,
Vrána pěje pohřební litanii mou.
Bouře umíráček zvoní,
Brouk s červem mé tělo pohřbí.

A na mém hrobě nechť nestojí žádný kámen,
Žádná pohřební mohyla z nakupeného z písku.
Žádný věnec nechť neleží tam, kde jsem zemřel,
A žádná slza neskane na poslední cestě.

Již nechci nic slyšet a oči mé nic vidět,
Jen zchřadnout jako tráva nebo listy.
Nechci náhrobek ani mohylu,
Jen zmizet beze stopy či zvuku.

Článek od Markuse Wolffa: Hermann Löns: An Introduction to His Life and Work byl převzat z magazínu **TYR** (Myth - Culture - Tradition), vol. 1, 2002. Magazín si můžete objednat [ZDE](#).

Český překlad: Wolf

Bibliografie:

- Beckmann, Karl-Heinz. Die Bucherausgaben von Hermann Löns. Loensia, vol. 1, Ascheberg-Hebern: Wissenschaftliches Forschungsarchiv Hermann Löns, 1993.
- Beckmann, Karl-Heinz, ed. Die Letzten. Loensia, vol. 2, Ascheberg-Hebern: Wissenschaftliches Forschungsarchiv Hermann Löns, 1994.
- Beckmann, Karl-Heinz. Hermann Löns - Sein Werk. Loensia, vol. 3, Ascheberg-Hebern: Wissenschaftliches Forschungsarchiv Hermann Löns, 1996
- Brandes, Wolfgang. "Hermann Löns und Ernst Jünger: Zwei Schriftsteller erleben den Ersten Weltkrieg" v Höret 10. Walsrode: Verband der Hermann Löns Kreise, 1996.
- Castelle, Friedrich. Preface to Hermann Löns, Grün is die Heide. Hannover: Adolf Sponholz, 1932.
- Castelle, Friedrich. „Ein Lebensbild,“ Löns-Gedenkbuch. Hannover: Gersbach, 1917.
- Deimann, Wilhelm. Der Künstler und Kämpfer: Eine Lönsbiographie und Briefausgabe. Hannover: Sponholtz, 1935.
- Deimann, Wilhelm. Hermann Löns: Ein soldatisches Vermächtnis. Berlin: Ahnenerbe-Stiftung, 1941.
- Lehnemann, Widar. Úvod k Il Wehrwolf, Romanzo. Seregno: Herrenhaus Edizioni di Andrea Sandri, 1999.
- Löns, Hermann. Von Ost nach West. Berlin: Schriftenvertriebsansalt, 1921.
- Löns, Hermann. Die Rote Beeke. Hannover: Sponholtz, 1912.

Löns, Hermann. Der letzte Hansbur. Hannover: Sponholtz, 1928.
Löns, Hermann. Mein blaues Buch. Hannover: Sponholtz, 1909/1912.
Löns, Hermann. Sämtliche Werke in acht Bänden. Leipzig: Hesse & Becker, 1930.
Löns, Hermann. Leben ist Sterben, Werden Verderben. Das verschollene Kriegstagebuch. Frankfurt a. Main/Berlin, 1988.
Löns, Hermann. Land und Leute. „Über Natur – und Heimatschutz. Dresden: Zeitenwende, 2001.
Thorstein, Ulf. Hermann Löns und seine völkische Sendung. Minden: Köhler, 1937.
Tönjes, Max A. „Hermann Löns“ Löns-Gedenkbuch. Hannover: Gersbach, 1917.

Anglická vydání děl Hermanna Lönse:

Harm Wulf: A Peasant Chronicle. Překlad: Marion Sauders. New York: Minton, Balch & Co., 1931. (Anglické vydání románu Der Wehrwolf.)
The Red Book. Překlad a úvod: Markus Wolff. Sandusky: Europa, 2001. (Anglické vydání knihy Die Rote Beeke.)

Česká vydání děl Hermanna Lönse:

Hermann Löns: Vlkodlak (překlad J. Zaorálek) Praha: Borový, 1941
Hermann Löns: Druhá tvář (překlad L. Kolářová), Praha: Mazáč, 1942
Hermann Löns: Poslední Hansbur (překlad L. Čivrný), Praha: Novina, 1944